

Матеріали наукової Інтернет-конференції

***Актуальні питання
раціонального використання
екосистем Півдня України
очима молодих вчених***

***14-15 жовтня 2020 р
м.Херсон***

«Актуальні питання раціонального використання екосистем Півдня України очима молодих вчених» // Матеріали наукової Інтернет-конференції. 14 - 15 жовтня 2020 р., м. Херсон.

В збірку увійшли матеріали щодо оптимізації експлуатації континентальних гідроекосистем, проблемних питань іхтіології, рибництва та іхтіопатології, впровадженню сучасних і ресурсозберігаючих технологій в аквакультурі, культивування нових об'єктів аквакультури. Висвітлені питання з охорони навколишнього середовища, регіональних екологічних проблем та заходах їх вирішення, акцентована увага на гідроекологічних питаннях та раціональному використанню водних ресурсів, сучасному стані та шляхах збереження природного потенціалу області, оптимізації використання агрооекосистем. Розглянуто сучасні проблеми садово-паркового господарства, дендрології, лісової ентомології та перспективи використання лісових ресурсів Херсонщини.

Відповідальні за випуск: Корнієнко В.О., Бойко П.М., Бойко Т.О.

Всі матеріали представлені в авторській редакції, редколегія не несе відповідальності за недостовірність представленої авторами інформації.

Херсонський державний аграрно-економічний університет, 2020

<i>Сініка Р.М. ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ҐРУНТУ БОБОВИМИ І ЗЛАКОВИМИ ТРАВАМИ</i>	72
<i>Азарова А.В. БЕЗПЕКА ТА ЯКІСТЬ ХАРЧОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК ОДНИН ІЗ ОСНОВНИХ ФАКТОРІВ, ЩО ВИЗНАЧАЮТЬ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ</i>	76

Секція «ЛІСОВЕ ТА САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО»

<i>Азарова А.В. ПРОЕКТ ЗИМОВОГО САДУ ДЛЯ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ</i>	82
<i>Головащенко М.Ф., Ткаченко І.І. ТАКСАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СТІЙКІСТЬ ДУБОВОГО МОНОСАДУ, ЗРОСТАЮЧОГО В ЖОВТНЕВОМУ ПАРКУ МІСТА ХЕРСОНА</i>	84
<i>Захарова А.В., Головащенко М.Ф. ЩОДО РОЗВИТКУ ОСЕРЕДКУ РУДОГО СОСНОВОГО ПИЛЬЩИКА В СОСНЯКАХ ДП «ЗБУР'ЇВСЬКЕ ЛМГ»</i>	87
<i>Дементьєва О.І., Калініна І.М. ОСОБЛИВОСТІ ОЗЕЛЕНЕННЯ ІНТЕР'ЄРУ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ</i>	89

ПОВІДОМЛЕННЯ ТА ОБГОВОРЕННЯ

<i>Козичар М.В., Карасик Г.О. ГІДРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ МІСТА ХЕРСОН ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ</i>	93
<i>Бережний І.В. КОНСТРУКЦІЇ УСТАНОВКИ МАЛОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ДЛЯ ОЧИСТКИ МАЛИХ ОБ'ЄМІВ СТІЧНИХ ВОД</i>	95
<i>Адамчик О.О. ПРОГРАМА РАДІАЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ НА ЗАПОРІЗЬКІЙ АТОМНІЙ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ</i>	98
<i>Береговай О.В. ЗАХОДИ СПРЯМОВАНІ НА ЗМЕНШЕННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ АТОМНОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ НА НАВКОЛИШНЄ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ</i>	101
<i>Дідур О.Ю., Алмашова В.С. ОБҐРУНТУВАННЯ ЗМІНИ ПОПУЛЯЦІЙ ЕНТОМОФАУНИ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВІД КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇХ ДОМІНАНТНИХ ВИДІВ</i>	105

АНАЛІЗ ГЕОГРАФІЧНОЇ МІНЛИВОСТІ ОКРЕМИХ ЛОКАЛЬНИХ УГРУПУВАНЬ РІЧКОВОГО ОКУНЯ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА

В. О. Корнієнко – к. с. - г. н., доцент, ДВНЗ «Херсонський ДАЕУ»

В. Ю. Железняк – здобувач вищої освіти, ДВНЗ «Херсонський ДАЕУ»

Активний антропогенний вплив, в першу чергу техногенного та промислового плану, викликав падіння чисельності більшості промислових об'єктів, в тому числі і річкового окуня. Останній ніколи не був головним промисловим об'єктом в межах Пониззя Дніпра, але завжди зустрічався в уловах і відігравав певну, не дуже значну, роль в об'ємі вилову річкової групи промислових риб. На чисельність його стада, що мешкали в межах гирлової області, впливали головним чином коливання рівня води під час нересту, порушення кормової бази і в меншій степені нераціональне введення промислу. Однак сукупність цілої низки негативних екологічних факторів призвели до того, що наприкінці минулого століття даний вид практично втратив своє промислове значення в Пониззі Дніпра та Дніпровсько – Бузькому лимані. Безперечно, пристосування до нових, мінливих абіотичних умов мешкання, зростання чисельності в останні роки могло і повинно було вплинути на зміни в загальні основних біологічних показниках стада річкового окуня, що викликало необхідність вивчення цих змін для формування попередніх рекомендацій раціонального використання стада промислом [1 - 6].

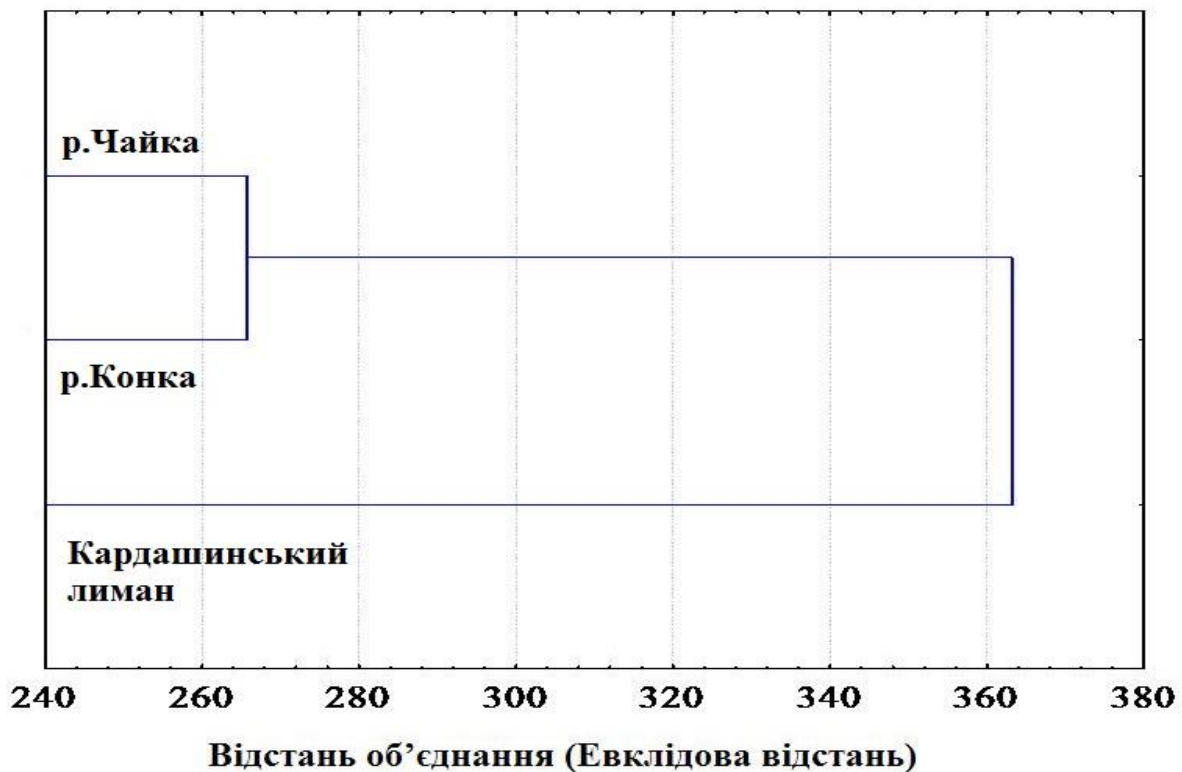
Матеріал для даної роботи був отриманий в результаті проведення спеціальних ловів на акваторіях Дніпровсько – Бузької гирлової області у червні – липні 2018-2020 року. Відбір проб проводився на річках Конка, Чайка та Кардашинському лимані. Матеріалом дослідження виступали різновікові групи різностатеві групи окуня річкового (*Perca fluviatilis*). Для відбору іхтіологічних проб були використані улови з дрібночарункових сіток (а=33мм, а=35мм, а=38мм, а=40мм). Морфологічний аналіз відібраних проб був проведений за відомими рекомендаціями [7, 7]. Всі вимірювання здійснювалися за допомогою мірної лінійки та штангельциркуля із точністю до 0,1см. Математична обробка результатів отриманих в ході проведення досліджень здійснювалася використовуючи засоби табличного процесору MS Office Excel 2010 використовуючи методичні рекомендації з статистичного аналізу [9].

Відомо, що на риб різних локальних груп однієї популяції, які мешкали в різних екологічних умовах, комплекс екологічних факторів, що на них впливає, є не однорідним. В умовах Дніпровсько – Бузької гирлової області зустрічаються водойми які мають кардинальні відмінності за хімічним складом води, характером гідрологічних параметрів, умовами нагулу та нересту риб [1, 6]. Станції відбору наших проб не мали суттєвих відмінностей за фізико-хімічним станом води, але в той же час суттєво різнилися за швидкістю течії, складом та об'ємом кормових ресурсів. Зрозуміло, що відмінності в таких умовах мешкання, забезпеченість їжею та характер росту могли адекватно

відобразитися на тілобудові річкового окуня різних локальних угруповань.

Найбільш суттєво різниця в умовах мешкання вплинула на пластичні ознаки локальних угруповань, які знаходилися під впливом дії активної течії. Особини виловлені в річках Конка і Чайка, що мешкали в умовах високих течій мали достовірно менші показники найбільшої товщини тіла ($M_{diff}=2,6$) та найбільшої висоти тіла ($M_{diff}=2,6$), антедорсальної відстані ($M_{diff}=4,2$), антевентральної відстані ($M_{diff}=1,3$), антианальної відстані ($M_{diff}=2,2$), довжини хвостового стебла ($M_{diff}=0,3$), висоти спинного плавця ($M_{diff}=8,0$), довжини основи анального плавця ($M_{diff}=2,9$), при цьому більш яскраве зростання даних показників у особин виловлених у Кардашинському лимані проявлялось у самців.

Ця думка підтверджується проведеним кластерним аналізом (рис.).

Рисунок - Аналіз морфологічної спорідненості окремих локальних угруповань річкового окуня

Враховуючи той факт, що чим вищий рівень агрегації, тим менша подібність між членами у відповідному класі можна зробити висновок, що фенетично найбільш наближеними за своєю морфологією є локальні групи з більш – менш ідентичними умовами мешкання та незначною географічною відстанню. В нашому випадку доволі яскраво простежується різниця між особинами виловленими в Кардашинському лимані, які нагулювалися за невисоких швидкостей течій та особинами, що нагулювалися на ділянках ріки із більш високими швидкостями течій (р.Конка та р.Чайка).

Проведений аналіз морфологічного статусу трьох окремих угруповань річкового окуня Дніпровсько – Бузької гирлової області, показав суттєві статеві, вікові та географічні відмінності. Найбільш яскраво розмірно статевий

диморфізм проявлявся за п'ятьма ознаками, коефіцієнт диференції рядів коливався в межах 3,0-21,1, розмірно – віковий диморфізм проявлявся за сьома ознаками, коефіцієнт диференції коливався від 3,70 до 25,50 географічна мінливість розглянутих пластичних спостерігалася за шістьма ознаками. Коефіцієнт диференції рядів коливався в межах 3,1 – 30,5.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пилипенко Ю.В., Оліфіренко В.В., Корнієнко В.О., Поліщук В.С., Довбиш О.Е., Лобанов І.А. Екологічні передумови раціонального ведення рибного господарства Дніпровсько-Бузької естуарної області. *Ekologichni peredumovi racionalnogo vedennya ribnogo gospodarstva Dniprovsko-Buzkoyi girlovoi oblasti* [Ecological prerequisites for the rational management of fisheries in the Dnieper-Bug estuary region]. Херсон: Гринь Д.С., 2013. 190 с.
2. Білик Г.В., Коржов Є.І. Огляд основних аспектів впливу кліматичних змін на сучасний стан іхтіофауни Дніпровсько-Бузької гирлової області. Наукові читання, присвячені Дню науки. Екологічні дослідження Дніпровсько-Бузького регіону. Вип. 12. Збірник наукових праць. Херсон, 2019. С. 3-10.
3. Korzhov Ye. Analysis of possible negative environmental and socio-economic consequences of freshwater drain reduction to the Dnieper-Bug mouth region / Perspectives of world science and education. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. Osaka, Japan, 2020. P. 84-90.
4. Korzhov Ye. I., Kucheriava A. M. Peculiarities of External Water Exchange Impact on Hydrochemical Regime of the Floodland Water Bodies of the Lower Dnieper Section. *Hydrobiological Journal*. Begell House (United States). Vol. 54, Issue 6, 2018. P. 104-113.
5. Коржов Є. І. Антропогенний вплив на екосистему пониззя Дніпра та можливі шляхи його послаблення. Наукові праці Українського науково-дослідного гідрометеорологічного інституту. Вип. 267. Київ: Ніка-Центр, 2015. С. 102-108.
6. Шерман І.М., Гейна К.М., Козій М.С., Кутіщев П.С., Воліченко Ю.М. Рибальство та рибництво трансформованих річкових систем півдня України: Наукова монографія. Херсон: Вид-во Гринь Д.С., 2016. 308 с.
7. Пилипенко Ю.А., Шевченко П.Г., Цедик В.В., Корнієнко В.О. Методи іхтіологічних досліджень: Навчальний посібник. *Metodi ihtologichnih doslidzhen* [Methods of ichthyological research]. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 432 с.
8. Правдин Н.Ф. Руководство по изучению рыб. Москва: Пищевая промышленность, 1966. 375 с.
9. Плохинский Н.А. Биометрия. Новосибирск.: Издательство СОАН СССР, 1961. 364 с.